

Wymagania na ocenę Edukacja dla Bezpieczeństwa klasa 8

Wymagania na ocenę dopuszczającą

Uczeń potrafi:

- zdefiniować pojęcie bezpieczeństwa,
- wymienić rodzaje bezpieczeństwa,
- wymienić rodzaje i dziedziny bezpieczeństwa państwa,
- wymienić podstawowe podmioty odpowiadające za bezpieczeństwo kraju i jego obywateli,
- omówić geopolityczne położenie Polski w Europie,
- wymienić organizacje w których Polska jest aktywna i pracuje na rzecz zachowania bezpieczeństwa (ONZ, OBWE, NATO),
- podać przykłady zagrożeń dla bezpieczeństwa we współczesnym świecie,
- wymienić przykłady nadzwyczajnych zagrożeń,
- dokonać podziału zagrożeń ze względu na źródło ich pochodzenia,
- wymienić podmioty działające na rzecz zwalczania skutków zagrożeń i tworzące system ratownictwa w Polsce,
- wymienić numery alarmowe w Polsce i przypisać je odpowiednim służbom,
- wymienić środki alarmowe podstawowe i zastępcze,
- rozróżnić sygnały alarmowe,
- wymienić podstawowe zadania systemu wykrywania skażeń i alarmowania,
- wymienić rodzaje komunikatów ostrzegawczych,
- wykonać czynności nakazane określonymi sygnałami i komunikatami o zagrożeniu,
- wykonać ustalone czynności na wypadek alarmu w szkole,
- wyjaśnić co to jest ewakuacja,
- rozpoznać znaki ewakuacyjne i informacyjne,
- wymienić przyczyny powstawania pożarów,
- określić, jakie substancje można gasić wodą, a jakie nie,
- wezwać telefonicznie pomoc do gaszenia pożaru,
- opisać zasady postępowania po dostrzeżeniu pożaru,
- wymienić główne przyczyny powodzi,
- wyjaśnić, jak należy się zachowywać w czasie powodzi,
- opisać zagrożenia związane z powodzią.
- wymienić czynności podczas ewakuacji powodziowej,
- wymienić pogodowe zagrożenia dla bezpieczeństwa człowieka,
- wymienić główne przyczyny wypadków komunikacyjnych,
- omówić ogólne zasady postępowania po ogłoszeniu ewakuacji,
- rozpoznać znaki ewakuacyjne, informacyjne i ochrony przeciwpożarowej,
- zachować spokój i opanowanie podczas ewakuacji,
- prawidłowo wykonać nakazane czynności podczas ewakuacji,
- wymienić czynności, które na miejscu zdarzenia należy podjąć w trosce o bezpieczeństwo: świadka, ratownika, poszkodowanych, miejsca zdarzenia i pozostałych osób,
- podać numery alarmowe,

- wykonać resuscytację krążeniowo-oddechową,
- umie wymienić podstawowe funkcje życiowe – wskazać kolejne czynności łańcucha ratowniczego,
- ocenić bezpieczeństwo miejsca wypadku,
- ocenić stan świadomości poszkodowanego,
- wymienić objawy utraty przytomności,
- wykonać samodzielnie uciskanie klatki piersiowej,
- udzielić pierwszej pomocy w przypadku wstrząsu pourazowego,
- wyjaśnić pojęcia: oparzenie, udar słoneczny, udar ciepły, odmrożenie, wychłodzenie,
- zastosować techniki podnoszenia i transportowania poszkodowanych w różnych sytuacjach,
- przedstawić treść wezwania pogotowia lub lekarza,
- zastosować pozycję bezpieczną,
- udzielić pierwszej pomocy w przypadku porażenia prądem elektrycznym w różnych sytuacjach (dom, warsztat, pracownia, teren niezabudowany),
- udzielić pierwszej pomocy w przypadku oparzeń chemicznych,
- udzielić pierwszej pomocy w przypadku złamania, zwichnięcia, skręcenia,
- określić, jak należy postępować w przypadku paniki, aby ograniczyć zagrożenie życia,
- nazwać tablice i znaki bezpieczeństwa,

Wymagania na ocenę dostateczną

Uczeń potrafi:

- wymienić podmioty odpowiadające za bezpieczeństwo kraju i jego obywateli,
- wymienić zasady, według których należy postępować w przypadku zaburzeń podstawowych funkcji życiowych,
- zdefiniować pojęcia ochrony i obrony narodowej,
- opisać geopolityczne położenie Polski,
- omówić wybrane aspekty tego położenia dla bezpieczeństwa narodowego,
- opisać rolę organizacji międzynarodowych w zapewnieniu bezpieczeństwa Polski,
- wymienić przykłady polskiej aktywności na rzecz zachowania bezpieczeństwa (w ONZ, OBWE, NATO),
- wymienić wybrane zagrożenia dla bezpieczeństwa we współczesnym świecie,
- omówić sposoby przeciwdziałania zagrożeniom,
- scharakteryzować działanie i zadania systemu wykrywania skażeń i alarmowania,
- omówić sposób ogłaszania i odwołania alarmów,
- opisać sposób zachowania się ludności po ogłoszeniu alarmu lub wydaniu komunikatu ostrzegawczego,
- wymienić sposoby przeciwdziałania panice,
- wyjaśnić termin „ewakuacja” i omówić jej znaczenie,
- opisać sposób zachowania się podczas ewakuacji z budynku,
- omówić zasady ewakuacji ludności i zwierząt z terenów zagrożonych,

- zaplanować niezbędne zapasy, które powinien zgromadzić dla swojej rodziny, aby przetrwać kilka dni w sytuacji kryzysowej,
- wymienia pogodowe zagrożenia dla bezpieczeństwa człowieka,
- uzasadnić bezwzględny nakaz stosowania się do poleceń służb ratowniczych i sanitarnych w czasie powodzi,
- opisać praktyczne sposoby przeciwdziałania zagrożeniom podczas intensywnych opadów śniegu oraz ekstremalnie niskich temperatur,
- omówić sposoby ochrony przed niszczącymi skutkami upałów, wichury i gwałtownych burz,
- wymienić czynności, które należy wykonać, aby ocenić sytuację na miejscu zdarzenia, i stosuje tę wiedzę w praktyce,
- omówić sposoby zapewnienia bezpieczeństwa poszkodowanym, ratownikowi, osobom postronnym i w miejscu zdarzenia
- omówić podstawowe zasady postępowania ratownika w miejscu zdarzenia (wypadek komunikacyjny,
- opisać zasady zachowania się po uwolnieniu substancji toksycznych,
- opisać zasady zachowania się na wypadek:
 - strzelaniny
 - znalezienia się w sytuacji zakładniczej,
 - ataku bombowego
 - ataku gazowego
 - otrzymania podejrzanego przesyłki
- rozumie konieczność powiadamiania służb porządkowych (policji, straży miejskiej) o podejrzenie zachowujących się osobach lub podejrzanym przedmiotach zauważonych w miejscach publicznych,
- łączyć logicznie poszczególne zagadnienia w ciąg przyczynowo-skutkowy,
- określić prawny i moralny obowiązek niesienia pomocy poszkodowanym,
- wyjaśnić rolę układów: krążenia, nerwowego, oddechowego w utrzymaniu podstawowych funkcji życiowych,
- opisać przyczyny i okoliczności prowadzące do szybkiego pogorszenia stanu zdrowia lub zagrożenia życia,
- wyjaśnić znaczenie czasu podczas udzielania pierwszej pomocy,
- wskazać sposób zabezpieczenia się ratownika w kontakcie z poszkodowanym,
- zademonstrować bezpieczny sposób zdejmowania rękawiczek jednorazowych,
- poprawnie konstruować komunikat wzywający pomoc fachową,
- wyjaśnić pojęcie „nagle zatrzymanie krążenia”,
- opisać ogniwa łańcucha przeżycia,
- ocenić stan poszkodowanego wg schematu ABC,
- udrożnić drogi oddechowe (rękoczynem czoło-żuchwa),
- wyjaśnić mechanizm niedrożności dróg oddechowych u osoby nieprzytomnej,
- sprawdzić, czy poszkodowany oddycha,
- ułożyć poszkodowanego nieprzytomnego, ale oddychającego, w pozycji bezpiecznej
- zapewnić poszkodowanemu ochronę termiczną,

- umiejętnie stosować folię NRC,
- zatamować krwotok,
- omówić pojęcie pożaru,
- omówić sposoby ochrony na wypadek pożaru,
- omówić przeznaczenie podręcznego sprzętu gaśniczego i jego rozmieszczenie np. w szkole,
- opisać sposób obsługi gaśnic i hydrantu wewnętrznego,
- rozpoznać znaki ochrony przeciwpożarowej,
- wykonać opatrunek różnych ran,
- opisać objawy urazów,
- wskazać przyczyny i objawy wstrząsów pourazowych,
- omówić różne sposoby odciążania i ewakuacji poszkodowanych,
- omówić zasady pierwszej pomocy w przypadku omdleń, zasłabnięć i utonięć,
- udzielić pierwszej pomocy przy oparzeniach, odmrożeniach i wychłodzeniach organizmu,
- wymienić zachowania prozdrowotne,
- wymienić zachowania szkodliwe dla zdrowia (ryzykowne) i wskazuje te, które szczególnie często występują wśród nastolatków,
- omówić urazy spowodowane przez prąd elektryczny
- wymienić czynniki wpływające na urazy spowodowane prądem elektrycznym,
- wskazać rodzaje zagrożeń, jakie występują przy udzielaniu pierwszej pomocy,
- opisać zastosowanie podręcznych środków do unieruchomienia kończyn dolnych i górnych,
- wymienić warunki i czynniki zapewniające realizację RKO na wysokim poziomie skuteczności,
- omówić algorytm ratowniczy RKO u dorosłych i dzieci,
- wykonać pełen cykl RKO na manekinie dorosłego i niemowlęcia (samodzielnie i w parze),
- stosować środki ochrony osobistej podczas wykonywania RKO,
- wyliczyć przedmioty wchodzące w skład apteczki pierwszej pomocy:
 - samochodowej
 - turystycznej
 - domowej
- wyjaśnić pojęcia: rana, krwotok, opatrunek uciskowy, opatrunek osłaniający,
- wykonać w obrębie kończyny opatrunki uciskowe i osłaniające,
- stosować zasady doraźnego unieruchomienia kości i stawów
- zakładać temblak
- omówić pryncypialne zasady postępowania w przypadku podejrzenia urazów kręgosłupa,
- omówić zasady postępowania ratowniczego w przypadkach:
 - oparzeń termicznych
 - oparzeń środkami chemicznymi
 - wychłodzenia organizmu i odmrożeń

- zademonstrować sposób schładzania oparzonej kończyny
- wymienić rodzaje krwotoków i scharakteryzować je,
- stosować rękawiczki ochronne podczas opatrywania ran,
- bezpiecznie zdejmować rękawiczki ochronne,
- wymienić czynniki sprzyjające panicznym reakcjom tłumu oraz podać sposoby postępowania w takiej sytuacji,
- omówić objawy oraz sposób udzielania pierwszej pomocy w przypadkach zadławienia,
- omawia schemat postępowania w przypadku zadławienia,
- wykonuje na manekinie rękoczojny ratunkowy w przypadku zadławienia,
- wymienia przykłady działań zapobiegających zadławieniu u małych dzieci,
- wyjaśnić wpływ stresu na zdrowie,
- zaproponować zestaw działań łagodzących skutki stresu,
- omówić znaczenie prawidłowej komunikacji interpersonalnej,
- wyjaśnić znaczenie terminów „komunikacja werbalna” i „komunikacja niewerbalna”,
- wymienić najczęstsze zakłócenia w komunikacji interpersonalnej oraz bariery komunikacyjne,
- wymienić zasady asertywności,
- budować komunikaty asertywne,
- odmówić stanowczo i z zachowaniem wysokiej kultury,
- opisać zagrożenia, jakie stwarza woda,
- podać metody ograniczania negatywnych skutków powodzi,
- dokonać podziału pożarów ze względu na rodzaj palącego się materiału,
- wymienić rodzaje znaków bezpieczeństwa,
- podać znaczenie poszczególnych rodzajów znaków,
- wymienić powinności obywatelskie w zakresie ochrony i obrony cywilnej,
- wyjaśnić, na czym polega organizacja miejsca wypadku,
- opisać znaczenie niektórych znaków ewakuacyjnych, ochrony przeciwpożarowej, BHP oraz oznakowanie substancji toksycznych i biologicznych,
- wymienić elementy systemu krajowego ratownictwa,

Wymagania na ocenę dobrą

Uczeń potrafi:

- poszczególnym podmiotom ratowniczym przypisać odpowiednie zadania,
- rozróżnić rodzaje i stopnie ewakuacji,
- opisać sposób zaopatrywania w wodę i żywność podczas ewakuacji,
- dokonać podziału pożarów ze względu na rodzaj palącego się materiału,
- wyjaśnić, jak gasić zarzewie ognia i odzież płonąca na człowieku,
- opisać zasady postępowania po opadnięciu wód powodziowych,
- wymienić i opisać rodzaje wstrząsów pourazowych,
- opisać zagrożenia towarzyszące wypadkom drogowym,
- opisać zasady kodowania informacji na tablicach ADR,
- omówić genezę i formy współczesnych aktów terroru,
- dostrzega słabe i mocne strony proponowanych rozwiązań,

- proponuje własne – alternatywne – rozwiązania,
- sprawnie operuje poznanym słownictwem, trafnie argumentuje,
- sprawnie realizuje inscenizowane działania ratownicze,
- wykazać się znajomością szkolnej instrukcji ewakuacji,
- wykazać troskę o bezpieczeństwo własne i innych osób,
- wyjaśnić termin „pierwsza pomoc”,
- wyjaśnić pojęcie „stan nagłego zagrożenia zdrowotnego”,
- podać przykład aplikacji na telefon pomocnej w udzielaniu pierwszej pomocy,
- wyjaśnić, kiedy można zastosować odwrócony schemat CAB,
- wymienić główne przyczyny omdlenia,
- scharakteryzować objawy zwiastujące omdlenie,
- udzielić pierwszej pomocy w przypadku omdlenia,
- zdefiniować pojęcie „resuscytacja krążeniowo-oddechowa”,
- opisać znaczenie RKO w akcji ratowniczej,
- opisać działanie i obsługę automatycznego defibrylatora zewnętrznego,
- omówić przeznaczenie i podstawowe typy apteczek pierwszej pomocy,
- opisać zasady doboru i przechowywania składników apteczki pierwszej pomocy,
- opisać wybrane sposoby transportu osób przytomnych i nieprzytomnych,
- wyjaśnić pojęcia: złamanie, zwichnięcie, skręcenie
- objaśnić, jak ograniczyć obciążenie własnego kręgosłupa w przypadku podnoszenia poszkodowanych,
- opisać, jak bezpiecznie układać poszkodowanego na noszach,
- demonstrować sposób tamowania krwotoku z nosa,
- wymienić przyczyny zasłabnięć – pokazać i opisać pozycje,
- jakie należy zastosować w przypadku różnych urazów,
- opisać charakterystyczne cechy oparzeń prądem elektrycznym,
- opisać poparzenia wymagając szczególnej troski,
- wskazać warunki i miejsca sprzyjające urazom,
- wymienić objawy różnych złamań,
- zdefiniować pojęcie „zdrowie”,
- wyjaśnić zależności między zdrowiem fizycznym, psychicznym, emocjonalnym a społecznym,
- wymienić czynniki mające wpływ na zdrowie i różnicuje je na takie, które są niezależne od człowieka, i takie, na które ma on całkowity wpływ,
- opisać przewidywane skutki zachowań korzystnych i niekorzystnych dla zdrowia, zarówno te krótko-, jak i długofalowe,
- określić rzetelne źródła informacji o zdrowiu oraz świadczeniach i usługach medycznych,
- wymienić wyznaczniki stanu ludzkiego organizmu i opisuje sposoby ich kontrolowania,
- analizować i ocenić własne zachowania i możliwości związane ze zdrowiem,
- wymienić główne choroby cywilizacyjne,
- wymienić główne przyczyny chorób cywilizacyjnych,

- wymienić i świadomie wykorzystuje elementy komunikacji niewerbalnej,
- charakteryzować strefy dystansu komunikacyjnego,
- scharakteryzować zjawisko paniki,
- określić, w jaki sposób wyzwała się panika u poszczególnych osób,
- opisać znaczenie wody w życiu człowieka,
- wskazać podstawowe czynności biernej ochrony przeciwpowodziowej,
- wskazać lokalne zagrożenia powodziowe,
- opisać zasady ratowania ludzi, zwierząt i mienia,
- określić stopień zagrożenia pożarowego we własnym domu,
- opisać znaczenie znaków ewakuacyjnych, ochrony przeciwpożarowej, BHP oraz oznakowanie substancji toksycznych i biologicznych,
- wymienić i opisać elementy systemu krajowego ratownictwa,

Wymagania na ocenę bardzo dobrą

Uczeń potrafi:

- omówić historyczną ewolucję modelu bezpieczeństwa Polski,
- dysponuje wiedzą pozapodręcznikową,
- rozwija swoje zainteresowania w zakresie przedmiotu,
- uzasadnić znaczenie przeciwdziałania panice i podporządkowania się poleceniom służb ratowniczych,
- scharakteryzować regulacje prawne ochrony i obrony cywilnej,
- wyjaśnić, dlaczego należy dążyć do jednoznacznego rozumienia informacji,
- opisać, czym wyróżniają się tablice i znaki BHP,
- charakteryzować elementy profilaktyki przeciwpożarowej,
- omówić istotę różnych zagrożeń pożarowych,
- dokonać analizy lokalnych zagrożeń związanych z wodą,
- sporządzić indywidualny plan postępowania na wypadek lokalnych zagrożeń hydrologicznych,
- opisać mechanizmy paniki oraz zagrożenia wynikające ze zbiorowych reakcji tłumu,
- opisać znaczenie, jakie dla osoby poszkodowanej ma wsparcie psychiczne,
- zastosować w praktyce sposoby sprawdzania stanu świadomości poszkodowanego,
- określić objawy sygnalizujące pogłębianie się wstrząsu,
- scharakteryzować okres pobudzenia,
- sporządzić prowizoryczne nosze za pomocą różnych metod,
- opisać, jak zapobiegać zasłabnięciom i omdleniom,
- wykonać bezbłędnie, w odpowiedniej kolejności czynności ratownicze w przypadku nagłego zasłabnięcia, omdlenia i tonięcia,
- przedstawić zalety zastosowania AED w akcji ratowniczej,
- zaproponować improwizowane środki opatrunkowe, zależnie od rodzaju zranienia,
- wykonać opatrunek zależnie od miejsca zranienia (inne niż kończyna),
- opisać najczęstsze okoliczności urazów kręgosłupa,
- podać przykłady zapobiegania urazom w domu, w pracy, podczas rekreacji i w sporcie

- opisać, w jakich przypadkach może powstać porażenie prądem stałym,
- opisać, jak zmniejszyć możliwość urazu w wyniku wyładowań atmosferycznych,
- opisać objawy oparzenia układu pokarmowego,
- opisać czynności, które należy podjąć w przypadku urazów dróg oddechowych,
- opisać przyczyny urazów w układzie kostno-stawowym,
- rozróżnić i opisać złamania, zwichnięcia i skręcenia,
- zaproponować skuteczne sposoby zapobiegania oparzeniom, ze szczególnym uwzględnieniem środowiska domowego i małych dzieci,
- omówić objawy oraz sposób udzielania pierwszej pomocy w przypadkach:
 - zawału serca
 - udaru mózgu
 - napadu padaczkowego
 - ciała obcego w oku
 - zatrucia
 - tonięcia
 - porażenia prądem
 - ukąszenia
 - użądlenia
- omówić sposoby zapewnienia bezpieczeństwa ratownika w wymienionych wypadkach,
- zaproponować indywidualny plan żywieniowy, treningowy, program aktywnego wypoczynku oraz inne, istotne działania, sprzyjające jego prawidłowemu funkcjonowaniu w środowisku przyrodniczym i społecznym,
- omówić objawy depresji, anoreksji i uzależnień behawioralnych,
- zaproponować sposoby zapobiegania chorobom cywilizacyjnym,
- zaproponować rozwiązania spornych kwestii zgodnie z zasadami negocjacji,

Wymagania na ocenę celującą

Uczeń:

- opanował pełny zakres wiedzy i umiejętności dotyczących przedmiotu edukacja dla bezpieczeństwa w szkole podstawowej,
- wykazuje bardzo duże zainteresowanie przedmiotem,
- opracował np. instrukcję ppoż. konkretnego obiektu,
- potrafi uzasadnić rozmieszczenie tablic i znaków bezpieczeństwa w miejscu zamieszkania i nauki,
- wymienić czynności, które należy podjąć po ustąpieniu powodzi,
- wymienić struktury centralne i lokalne zarządzania kryzysowego w przypadku powodzi,
- wykonać bezbłędnie, w odpowiedniej kolejności czynności ratownicze w przypadku stanów zagrożenia życia i zdrowia,
- podczas ewakuacji potrafi kierować grupą z zastosowaniem różnych technik,

- wskazać w swoim najbliższym otoczeniu miejsca, w których istnieje szczególne zagrożenie porażenia prądem elektrycznym, oraz określić konkretne zasady przeciwdziałania im,
- potrafi opisać najnowsze metody stosowane przy opatrywaniu urazów układu kostno-stawowego,
- potrafi podać przykłady paniki w dziejach
- podczas lekcji inicjuje dyskusję
 - przedstawia własne (racjonalne) koncepcje rozwiązań, działań, przedsięwzięć,
 - systematycznie wzbogaca swoją wiedzę i umiejętności, dzieli się tym z grupą,
 - odnajduje analogie, wskazuje szanse i zagrożenia określonych rozwiązań,
 - wyraża własny, krytyczny, twórczy stosunek do omawianych zagadnień
 - argumentuje w obronie własnych poglądów, posługując się wiedzą pozaprogramową.

Wymagania na ocenę celującą

Uczeń:

- pomimo pomocy nauczyciela nie potrafi się wypowiedzieć na tematy dotyczące bezpieczeństwa, rodzajów zagrożeń, udzielania pierwszej pomocy,
- nie opanował wiedzy i umiejętności w zakresie wymagań koniecznych niezbędnych do dalszego kształcenia, nie zna podstawowych pojęć dotyczących bezpieczeństwa, rodzajów zagrożeń i pierwszej pomocy przedmedycznej,
- nie potrafi wykonać prostych czynności ratowniczych,
- wykazuje się brakiem systematyczności i chęci do nauki,
- nie interesuje się przedmiotem,